

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARDA LOYIHAVIY TA'LIM ORQALI IQTISODIY TARBIYA BERISH

Samarqand davlat pedagogika instituti magistranti

Pardayeva Iroda Usmonqul qizi

Annotatsiya: Ushbu maqola ijtimoiy-gumanitar fanlarda loyihaviy ta'lim orqali o'quvchilarda iqtisodiy tafakkur va moliyaviy madaniyatni shakllantirish masalalarini o'rganadi. Maqolada tarix, geografiya, huquq va adabiyot fanlari yordamida iqtisodiy bilimlarni samarali yetkazish usullari tahlil qilinadi. Shuningdek, loyihaviy ta'lim metodikasi, amaliy mini-loyihalar va o'quvchilarda iqtisodiy ko'nikmalarni rivojlantirishning samarali yo'llari ko'rsatib berilgan. Maqola ijtimoiy-gumanitar fanlar orqali yoshlarning iqtisodiy tafakkurini rivojlantirishning ahamiyati va istiqbollari yoritadi.

Kalit so'zlar: Ijtimoiy -gumanitar fanlar, loyihaviy ta'lim, iqtisodiy tarbiya, moliyaviy savodxonlik, o'quvchilarda savodxonlik, ta'lim metodikasi, mini-loyihalar, ijtimoiy ko'nikmalar.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы формирования экономического мышления и финансовой культуры учащихся посредством проектного обучения в рамках социально-гуманитарных дисциплин. Анализируются методы эффективной передачи экономических знаний на примере истории, географии, права и литературы. Также раскрываются методика проектного обучения, практические мини-проекты и эффективные способы развития экономических навыков учащихся. Подчеркиваются важность и перспективы развития экономического мышления у молодежи посредством социально-гуманитарных дисциплин.

Ключевые слова: социально-гуманитарные науки, проектное обучение, экономическое образование, финансовая грамотность, грамотность учащихся,

методика обучения, мини-проекты, социальные навыки.

Abstract: This article examines the issues of forming economic thinking and financial culture in students through project-based education in social and humanitarian sciences. The article analyzes the methods of effective delivery of economic knowledge using the disciplines of history, geography, law and literature. It also shows the methodology of project-based education, practical mini-projects and effective ways to develop economic skills in students. The article highlights the importance and prospects of developing economic thinking in young people through social and humanitarian sciences.

Keywords: Social and humanitarian sciences, project-based education, economic education, financial literacy, literacy in students, educational methodology, mini-projects, social skills.

Bugungi kunda o'quvchilarda iqtisodiy tafakkur va moliyaviy madaniyatni shakllantirish maktab ta'limining muhim vazifalaridan biridir. Ijtimoiy-gumanitar fanlar bu jarayonda nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchilarning hayotiy ko'nikmalarini rivojlantiruvchi vosita sifatida xizmat qiladi. Loyihaviy ta'lim esa o'quvchilarga mustaqil fikrlash, tadqiqot olib borish va real hayotiy vaziyatlarni tahlil qilish imkonini beradi. Ushbu maqolada ijtimoiy-gumanitar fanlar yordamida loyihaviy ta'lim orqali iqtisodiy tarbiyani shakllantirishning samarali usullari, amaliy misollar va metodik tavsiyalar ko'rib chiqiladi.

Ijtimoiy-gumanitar fanlar o'quvchilarda iqtisodiy tafakkur va moliyaviy madaniyatni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, tarix fani yordamida o'quvchilar turli davrlardagi iqtisodiy jarayonlar, ishlab chiqarish va savdo tizimlarini o'rganadi, shuningdek, iqtisodiy qarorlarning jamiyat rivojiga ta'siri haqida tushunchaga ega bo'ladi. Geografiya fani esa resurslar taqsimoti, iqtisodiy zonalar va tabiiy boyliklardan foydalanishning samarali usullarini tushuntirish orqali o'quvchilarda mantiqiy va tahliliy fikrlashni rivojlantiradi.[3] Shuningdek, ularni ekologik va iqtisodiy muammolarga e'tibor berishga o'rgatadi. Huquq va

jamiyatshunoslik fanlari o'quvchilarga iqtisodiy huquqlar, moliyaviy madaniyat va mehnat qonunchiligi bo'yicha bilim beradi, shuningdek, ularda ijtimoiy mas'uliyatni shakllantiradi. Adabiyot fanlari esa mehnatga, boyluk va tejashga, shuningdek, iqtisodiy qadriyatlarni qadrlashga yo'naltirilgan tarbiyaviy rolni bajaradi. Shunday qilib, ijtimoiy-gumanitar fanlar o'quvchilarda nafaqat akademik bilimlarni, balki hayotiy iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Loyihaviy ta'lim – bu o'quvchilarning mustaqil fikrlash, tadqiqot olib borish va amaliy faoliyat orqali bilimlarni chuqurroq o'zlashtirishiga yo'naltirilgan pedagogik yondashuvdir. Bu metodika ijtimoiy-gumanitar fanlarda iqtisodiy tarbiyani shakllantirishda ayniqsa samaralidir, chunki o'quvchilar real hayotiy vaziyatlarni tahlil qilish, iqtisodiy muammolarni aniqlash va ularni yechish bo'yicha amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi. Loyihaviy ta'lim jarayonida o'quvchilar turli loyihalarni amalga oshiradi: mini-tadqiqotlar, prezentatsiyalar, interfaol mashg'ulotlar va guruh ishlari. Masalan, geografiya darsida iqtisodiy zonalar bo'yicha loyiha yaratish, tarix darsida davr iqtisodiyotini tahlil qilish yoki adabiyot darsida moliyaviy qadriyatlar mavzusida ijodiy ishlar bajarish orqali o'quvchilar o'z bilimlarini amalda sinovdan o'tkazadi. Bundan tashqari, loyihaviy ta'lim o'quvchilarda ijodiy fikrlash, muammolarni hal etish, jamoaviy ishlash va vaqtni samarali boshqarish kabi ko'nikmalarni rivojlantiradi. Shunday qilib, loyihaviy ta'lim metodikasi ijtimoiy-gumanitar fanlarda iqtisodiy tarbiyani nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan shakllantirishga imkon yaratadi.

Loyihaviy ta'lim o'quvchilarda nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy iqtisodiy ko'nikmalarni rivojlantirishga imkon beradi. Ushbu yondashuv orqali o'quvchilar moliyaviy savodxonlikni oshiradi, resurslarni tejash va boshqarish bo'yicha tajribalarni o'rganadi hamda iqtisodiy qarorlarni tahlil qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Masalan, mini-loyihalar orqali o'quvchilar o'z byudjetlarini rejalashtirish, kichik tadbirkorlik loyihalarini yaratish yoki maktab hududida resurslarni samarali ishlatish bo'yicha amaliy mashg'ulotlar bajaradi. Shuningdek,

guruh ishlari va prezentatsiyalar jamoaviy ishlash, mas'uliyatni bo'lishish va ijodiy yechim topish ko'nikmalarini shakllantiradi. Ijtimoiy-gumanitar fanlarda loyihaviy ta'lim orqali iqtisodiy tarbiya berishda bir qator muammolar uchrab turadi. [6] Ulardan eng ko'p uchraydiganlari – o'qituvchilarning loyihaviy metodikani yetarlicha bilmasligi, zarur resurslar va metodik materiallarning yetishmasligi, shuningdek, o'quvchilarning loyihaviy ishga boshlang'ich qiziqishining pastligi. Bunday muammolarni hal etish uchun bir nechta strategiyalar mavjud. Avvalo, o'qituvchilarni loyihaviy ta'lim bo'yicha malaka oshirish kurslari orqali qo'llab-quvvatlash zarur. Shuningdek, maktablarda zamonaviy o'quv materiallari, internet resurslari va texnologik vositalardan foydalanishni kengaytirish muhimdir. O'quvchilarda loyiha ishlari orqali qiziqishni oshirish uchun kichik, amaliy va real hayotiy vaziyatlarga moslashtirilgan loyihalar tanlash tavsiya etiladi.

Xulosa. Ijtimoiy-gumanitar fanlarda loyihaviy ta'lim orqali iqtisodiy tarbiyani shakllantirish o'quvchilarda nafaqat nazariy bilimlarni, balki amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Tarix, geografiya, huquq va adabiyot fanlari yordamida o'quvchilar iqtisodiy jarayonlarni tahlil qilish, resurslarni samarali boshqarish va moliyaviy savodxonlikni oshirish imkoniga ega bo'ladi. Loyihaviy ta'lim metodikasi esa o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy yechim topish va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, uchraydigan muammolarni hal etish orqali loyiha ishlari samaradorligi oshadi va iqtisodiy tarbiya jarayoni yanada mazmunli bo'ladi. Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy-gumanitar fanlarda loyihaviy ta'lim orqali iqtisodiy ko'nikmalarni shakllantirish yosh avlodning hayotiy tayyorgarligini kuchaytiradi va ularning mustaqil, mas'uliyatli va iqtisodiy tafakkurga ega shaxs sifatida rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abduqodirov, A. A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: “Fan va ta'lim”, 2020.
2. Alimova, N. Ijtimoiy fanlarda iqtisodiy savodxonlikni shakllantirish

metodikasi. – Toshkent: TDPU, 2021

3. Baratov, Sh. Iqtisodiy tarbiya asoslari va uni rivojlantirish yo‘llari. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2019.

4. Bekmurodova, M. Loyihaviy ta’limning nazariy asoslari va amaliy yo‘nalishlari. – Buxoro: BuxDU, 2022.

5. Hamidova, L. Jamiyatshunoslik fanini o‘qitishda zamonaviy yondashuvlar. – Toshkent: “O‘qituvchi” nashriyoti, 2018.

6. Mavlonova, R., & To‘rayev, X. Pedagogika: o‘quv qo‘llanma. – Toshkent: “Sharq”, 2020.

7. Nasriddinov, U. Tarix ta’limida iqtisodiy tafakkurni shakllantirish usullari. – Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU nashriyoti, 2021.